

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 9C/23/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118249726
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Jánošová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2019:6118249726.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica sudkyňou JUDr. Jarmilou Jánošovou v právnej veci žalobkyne E.. X. M., S.. XX. XX. XXXX, F. R. XXXX/X, XXX XX U., zast. advokátom JUDr. Miroslavom Červenkom, KOMERCIA - združenie advokátov, M. R. Štefánika 72, 962 12 Detva, IČO: 50879308 proti žalovanému 1/ E.. X. M., S.. XX. XX. XXXX, F. R. XXXX/X, XXX XX U., 2/ Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s., Štefánikova 27, 814 99 Bratislava, IČO: 00682420, o určenie neplatnosti zmenečného ručenia, takto

rozhodol:

Súd žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala určenia, že zmenečné ručenie žalovaného v 1/ rade za zaplatenie zmenky vystavenej dňa 01. 07. 2015 vystaviteľom - žalovaným v 2/ rade je neplatné, z a m i e t a .

Žalovaný v 2/ rade m á nárok voči žalobkyni na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Súd žalovanému v 1/ rade náhradu trov konania voči žalobkyni n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 23. 03. 2018 domáhala určenia neplatnosti zmenečného ručenia žalovaného v 1/ rade za zaplatenie zmenky vystavenej dňa 01. 07. 2015 žalovaným v 2/ rade v zmysle § 40a O. z. a § 145 ods. 1 O. z.

2. Žalovaný v 1/ rade žiadal žalobe vyhovieť, žalovaný v 2/ rade žiadal žalobu v plnom rozsahu zamietnuť.

3. Súd vykonal dokazovanie sobášnym listom žalobkyne a žalovaného v 1/ rade, zmenkou, korešpondenciou strán, ich výpoveďou, písomnými vyjadreniami, výpisom z LV č. XX Z.. Ú.. N., znaleckým posudkom Ing. Jaroslava Hecka č. 49/2014, úverovou zmluvou uzatvorenou medzi Cestnými a stavebnými mechanizmami Tisovec a. s. a žalovaným v 2/ rade zo dňa 01. 07. 2015, zmluvou o zriadení záložného práva medzi tými istými subjektmi zo dňa 01. 07. 2015, dodatkom č. 1 zmluvy o úvere zo dňa 10. 07. 2015, dodatkom č. 2 zo dňa 16. 10. 2015, výpisom z H. Č.. XXXX Z.. Ú.. X., H. Č.. XXX Z.. Ú.. A. N., dohodou o vyplňovacom práve k blankozmenke uzatvorenou medzi žalovaným v 2/ rade a Cestnými a stavebnými mechanizmami Tisovec a. s. dňa 01. 07. 2015, rozhodcovskými rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie sp. zn. I/18 a zistil tento skutkový stav:

4. Podľa tvrdenia žalobkyne táto uzatvorila manželstvo so žalovaným v 1/ rade dňa XX. XX. XXXX. Jej manžel - žalovaný v 1/ rade ako člen štatutárneho orgánu spoločnosti Cestné a stavebné mechanizmy Tisovec a. s. podpísal zmenku na zabezpečenie pohľadávky z úveru čerpaného od žalovaného v 2/ rade ako člen štatutárneho orgánu, aj ako fyzická osoba, zmenkové ručenie.

5. Blankozmenka bola so žalovaným v 2/ rade doplnená dňa 06. 03. 2018 o sumu 458 024,57 Eur s dátumom splatnosti 05. 03. 2018. Následne žalovaný v 2/ rade vyzval žalovaného v 1/ rade na uhradenie zmenky.

6. Žalobkyňa uviedla, že nemala vedomosť o tom, že jej manžel - žalovaný v 1/ rade podpísal zmenku a tento úkon nijakým spôsobom neodsúhlasila.

7. Aj keď sa nejednalo o úkon, ktorý podľa súdnej praxe sa týka spoločných vecí patriacich do BSM, v súvislosti s rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS/26/2010 zo dňa 08. 12. 2010 pre aplikáciu ustanovenia § 145 ods. 1 O. z. nie je nevyhnutné, aby išlo o priamy či bezprostredný vzťah právneho úkonu k spoločným veciam a postačuje, ak sa jedná o vzťah sekundárny, t. j. nepriamy, či vzťah účinkov alebo možných dôsledkov tohto právneho úkonu vo sfére spoločných vecí. Takýto vzťah je potrebné posúdiť cez prizmu dobrých mravov (§ 3 O. z.) a ustanovenie § 39 O. z.

Naliehavý právny záujem na takomto určení neplatnosti videla žalobkyňa v tom, že majetkové pomery žalovaného v 1/ rade neumožňujú uhradenie záväzku vyplývajúceho zo zmenečného ručenia a žalovaný v 2/ rade ako veriteľ by sa mohol domáhať v exekučnom konaní uspokojenia svojej pohľadávky aj z majetku patriaceho do BSM.

8. Žalovaný v 1/ rade uviedol, že v čase podpisovania zmenky bol štatutárnym zástupcom CSM Tisovec a spolu s ďalším štatutárnym zástupcom E.. D. L. podpísali túto zmenku nie ako fyzické osoby ale ako štatutárni zástupcovia. O podpise tejto zmenky žalobkyni nepovedal, nakoľko nemal prečo. Poukázal na dodatok č. 1 k úverovej zmluve, ktorým bol zmenený spôsob splácania dlhu, nie priamo zrážkou z účtu ale splátkami, pričom tento dodatok podpísala osoba, ktorá na to nemala oprávnenie - prokurista. Pri čerpaní úveru spoločnosťou CSM bol úver zabezpečený okrem zmenky aj majetkom spoločnosti v hodnote 1,3 milióna Eur ako aj možnosťou čerpať priamo plnenie prostredníctvom účtu tejto spoločnosti v banke. Nebyť dodatku č. 1, bola by dlžoba už dávno splatená.

9. Žalovaný v 2/ rade žiadal žalobu zamietnuť. Pohľadávku voči spoločnosti CSM, ktorá je v súčasnej dobe v konkurze, si uplatnili prihlásením v konkurznom konaní, ale dosiaľ nebola uspokojená. Dlh predstavuje sumu 458 024,57 Eur. Voči žalovanému v 1/ rade z titulu úhrady dlhu bolo rozhodnuté rozhodcovským rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu Slovenskej bankovej asociácie ako aj ďalšiemu štatutárovi E.. L. tak, že im bola uložená povinnosť tento dlh uhradiť. Rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť. Rozhodcovský súd v odôvodnení sa zaoberal aj námietkami vo vzťahu ku zneniu § 145 O. z. Čo sa týka nálezu Ústavného súdu SR, tento bol vydaný v konaní o sťažnosti a je záväzný len pre účastníkov toho konania. Stanovisko Ústavného súdu SR v tomto náleze predstavuje výrazný odklon od predchádzajúcej judikatúry pri aplikácii ustanovenia § 145 ods. 1 O. z., čo znamená ohrozenie princípu právnej istoty. Avalovanie zmenky nie je úkon týkajúci sa spoločných vecí manželov a pre jeho platnosť sa nevyžaduje súhlas oboch manželov. Z tohto úkonu je zaviazaný výlučne žalovaný v 1/ rade ako avalista. O tom, že zmenku podpísal žalovaný nielen ako štatutárny zástupca spoločnosti CSM ale aj ako fyzická osoba, doložil ako dôkaz dohodu o vyplňovanom práve k blankozmenke, z ktorej vyplýva, že túto zmenku podpísal dlžník spoločnosť CSM Tisovec a.s. a žalovaný v 2/ rade ako avalista č. 2.

10. Ďalej uviedol, že žalovaný v 1/ rade má vlastný nehnuteľný majetok, o čom pripojil ako dôkaz H. Č.. XXX Z.. Ú.. A. N., podľa ktorého je výlučným vlastníkom parcely registra G., Č.. XXX, J. W. XXX X.X zastavané plochy a nádvorí, stavby č. XX postavené na tejto parcele ako aj parcele G., Č.. XXX, o výmere XXX X.X - C. L. G., Č.. XXX/X, o výmere XXX X.X, U. Q. W.. Tiež je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti O. Q. J. W. XXX X.X, XX X.X L. XX X.X - trval trávnatý porast, vedených na H. Č.. XXXX Z.. Ú.. X..

11. Predmetom sporu bolo určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu žalovaného v 1/ rade predstavujúceho zmenečné ručenie zo zmenky vystavenej žalovaným v 2/ rade dňa 01. 07. 2015 v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 O. z.

12. Podľa § 145 ods. 1 O. z. bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.

13. Podľa § 40a, veta prvá O. z., ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

14. Podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

a) splnení povinnosti,

b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo

d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

15. Žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu predstavuje žalobu o určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d) CSP. Táto je podľa nového procesného predpisu účinného od 01. 07. 2016 prípustná len v prípade, ak vyplýva z osobitného predpisu (najmä z hmotného práva).

16. Uplatnenie práva v zmysle § 40a O. z. nevyžaduje osobitnú formu, stačí, ak prejav je urobený aj ústne. Pre účinnosť uplatnenia dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nie je potrebné uplatniť neplatnosť na súde.

17. Súd sa v konaní predovšetkým zaoberal otázkou, či takáto žaloba je potom procesne prípustná.

18. Pri určovacej žalobe podľa § 137d na rozdiel od § 137c CSP nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem (aký by bol na mieste v prípade domáhania sa určenia, napr. že žalovaný v 2/ rade nemá právo domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky vyplývajúcej zo zmenečného ručenia z majetku patriaceho do BSM žalobkyne a žalovaného v 1/ rade).

19. Na druhú stranu však súd zohľadnil tú skutočnosť, že len v takomto konaní o určenie relatívnej neplatnosti by žalobkyňa bola priamou účastníčkou konania na rozdiel od prípadného exekučného konania alebo rozhodcovského konania, v ktorom sa rozhodovalo o povinnosti žalovaného v 1/ rade a kde sa táto otázka vyriešila len ako prejudiciálna.

20. Z týchto dôvodov súd považoval žalobný návrh žalobkyne za prípustný.

21. V konaní nebolo sporné, že podľa súdnej praxe sa za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí nepovažuje zmluva o pôžičke uzatvorená len jedným z manželov, ani ručiteľský záväzok jedného z manželov, ani zmluva o pristúpení k dlhu uzatvorená len jedným z manželov, ktorý záväzok posudzoval Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí, na ktorý žalobkyne odkazovala zo dňa 08. 12. 2010. Je to z toho dôvodu, že sa priamo nedotýkajú predmetu bezpodielového spoluvlastníctva, t. j. spoločných vecí, a preto aplikácia ustanovenia § 145 O. z. je v súvislosti s takýmito právnymi úkonmi vylúčená.

22. Súd sa stotožnil s názorom žalovaného v 2/ rade, že Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí nenamietal správnosť takéhoto právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, ale z titulu jeho úlohy „kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s Ústavou SR alebo zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd“ a zároveň z dôvodu „že prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem nevedol k extrémne nespravodlivému záveru a z toho dôvodu k porušeniu základných práv,“ poukázal na tú skutočnosť, že všeobecný súd neposudzoval tento právny úkon v súvislosti s jeho rozporom s dobrými mravmi a následne absolútnou neplatnosťou podľa § 39 O. z. a to zvlášť v prípade, ak ju účastník konania výslovne namietol.

23. V bode 15 odôvodnenia svojho rozhodnutia Ústavný súd SR uviedol, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení a zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci.

24. Žalobkyňa v danej veci výslovne namietala právny úkon žalovaného v 1/ rade z hľadiska dobrých mravov, keď v tejto súvislosti odkazovala aj na citované rozhodnutie Ústavného súdu SR.

25. V konaní nebolo sporné, že BSM žalobkyne so žalovaným v 1/ rade vzniklo uzatvorením ich manželstva v roku 1983 a dosiaľ nezaniklo.

26. Nebolo tiež sporné, že žalovaný v 1/ rade bol štatutárnym zástupcom obchodnej spoločnosti a predtým obchodným riaditeľom a to dlhú dobu (30 rokov).

27. Spoločnosť, ktorej bol žalovaný v 1/ rade štatutárnym zástupcom, čerpala pre svoju podnikateľskú činnosť úver v sume 700 000,- Eur, ktorá bola zabezpečená nielen predmetnou zmenkou ale aj majetkom spoločnosti v hodnote 1,3 milióna Eur. Hoci spoločnosť je v konkurznom konaní, nebolo v konaní tvrdené, ani preukázané, že by zostatok dlhu v rozsahu 458 024,57 Eur nemohol byť čo i len čiastočne uspokojený z tohto majetku, keďže veriteľ - žalovaný v 2/ rade si svoju pohľadávku do konkurzného konania prihlásil. Jedná sa navyše o banku, ktorá svoj majetok má zabezpečený záložným právom, a teda o prednostného veriteľa.

28. Ďalej bolo tiež preukázané, že žalovaný v 1/ rade vlastní nehnuteľný majetok, ktorý je vedený v evidencii nehnuteľností v jeho výlučnom vlastníctve v zmysle pripojených výpisov z LV žalovaným v 2/ rade, ktorú skutočnosť žalovaný v 1/ rade nepopieral.

29. Zmenečné ručenie ako avalista č. 1 podpísal okrem žalovaného aj ďalší štatutárny zástupca spoločnosti E.. D.O. L..

30. Z uvedeného vyplýva, že sa v danom prípade nemôže jednať o obdobný prípad, aký posudzoval Ústavný súd SR v citovanom rozhodnutí, keď je zrejmé, že majetok žalovaného v 1/ rade so žalobkyňou nemôže byť ohrozený v exekúcii vo vzťahu k celému dlhu spoločnosti, ktorú navyše viedol ako štatutárny zástupca samotný žalovaný v 1/ rade. Okrem iného mohol dohliadať a zabezpečiť, aby dlh bol riadne splácaný z účtu, resp. aby vôbec nevznikol.

31. Vyhovením žalobe by tak došlo k ohrozeniu ekonomických záujmov na strane žalovaného v 2/ rade, ktorý mal snahu a záujem zabezpečiť svoj záväzok rôznymi spôsobmi zabezpečenia, okrem zmenečného ručenia.

32. Ako bolo už uvedené, rozhodovacia prax všeobecných súdov dlhodobo pred rozhodnutím Ústavného súdu SR, ako aj po jeho rozhodnutí, nepovažuje za potrebné vyjadrenie súhlasu manželky v prípade zmenkového záväzku alebo obdobného záväzku jedného z manželov, ak sa netýka majetku BSM, hoci druhý manžel je povinný strpieť prípadný výkon rozhodnutia pri uspokojení tohto záväzku z ich spoločného majetku (viď rozsudok KS Bratislava 1CoZm/16/2013 pripojený žalovaným v 2/ rade, 8Co/668/2015 KS Bratislava zo dňa 30. 05. 2017, ktorý sa v odôvodnení vysporiadal aj s námietkou existencie nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 08. 12. 2010 a rozhodnutie Krajského súdu Košice 4Cob/67/2016 zo dňa 31. 05. 2017).

33. Opačný názor by viedol k nejednotnosti súdnej praxe v základnej otázke posúdenia takýchto úkonov vo vzťahu k zneniu § 145 ods. 1 O. z., a teda právnej neistote, ktorá môže byť narušená len výnimočne a z dôvodov uvedených aj v odôvodnení rozhodnutia Ústavného súdu SR a za existencie skutkových okolností, ktoré by predstavovali extrémnu nespravodlivosť, čo v danom prípade okresný súd vzhľadom k horeuvedenému nemal za preukázané.

34. Dôkazné bremeno v tomto smere bolo na žalobkyňi a táto ho neuniesla.

35. Súd ďalej poukazuje tiež na tú skutočnosť, že žalobkyňa v prípade podnikateľskej činnosti svojho manžela - žalovaného v 1/ rade mala možnosť zrušiť BSM za trvania manželstva a pokiaľ dala súhlas s podnikateľskými aktivitami svojho manžela, musí niesť aj riziko z toho vyplývajúce (nevím, či bol podnikateľ - zistiť).

36. Z uvedených dôvodov súd žalobu v plnom rozsahu zamietol.

37. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd žalovanému v 1/ rade, ktorý bol v konaní úspešný, nepriznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi vzhľadom k

charakteru sporu, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa videl v zmysle § 257 CSP v tom, že vznik sporu zapríčinilo správanie sa na jeho strane.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v dvoch vyhotoveniach na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a musí byť podpísané. Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto ho urobil.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- i) právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v písmenách a) až h), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok).